

КАФЕДРА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ЕСТРАДИ ТА ДЖАЗУ

СИЛАБУС

з дисципліни «ОСНОВИ ІНСТРУМЕНТУВАННЯ ТА ДИРИГУВАННЯ»

Освітній рівень	Перший (бакалаврський) рівень	Курс	I
Ступінь освіти	Бакалавр	Семестри	1-2
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	ECTS	6
Спеціальність	025 Музичне мистецтво	Аудиторних годин	64
Освітньо-професійна програма	Оркестрова майстерність	Лекції	-
		Семінари	-
		Практичні	64
		Індивідуальні	-
		Самостійна робота	116
Статус	Обов'язкова	Семестровий контроль	Екзамени: 1,2

Інформація про викладача

ПІБ, посада	Откидач Володимир Миколайович, професор
Профіль викладача	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/art-of-pop-and-jazz/Otkydach.pdf
e-mail	otkydach1948@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Силабус навчальної дисципліни «Основи інструментування та диригування» складено відповідно до освітньо- професійної програми підготовки бакалаврів музичного мистецтва. Силабус визначає обсяг знань здобувачів, алгоритм вивчення дисципліни, необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень здобувачів.

Метою вивчення дисципліни є засвоєння сукупності знань про сутність основ інструментування, ознайомлення здобувачів зі становленням та розвитком вітчизняних та західних шкіл диригентського виконавства. Окрім цього «Основи інструментування та диригування» як навчальна дисципліна покликана сприяти прагненню до професійної самореалізації у здобувачів, а також уміння застосовувати теоретичні знання в практичній діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми бакалаври повинні **знати:**

- сутність основних категорій щодо визначення понять інструментування, аранжування, оркестрування;
- етапи зародження та розвитку диригування як виду музичного виконавства;
- кращі зразки оркестрових, ансамблевих та вокальних творів світової музики щодо розуміння прийомів аранжування та інтерпретаційних пошуків видатних диригентів (бенд-лідерів);
- естетичні складові диригентського мистецтва.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні **вміти:**

- самостійно та вільно орієнтуватися в теоретичних засадах диригентського виконавства;
- діагностувати оркестрове, ансамблеве та вокальне виконавство з точки зору якості інструментування та диригентської інтерпретації;
- розуміти фахову термінологію інструментування та диригування;
- самостійно та вільно орієнтуватися в музичних стилях;
- обґрунтовувати власну думку щодо концепції наявного інструментування та диригентської інтерпретації музичних творів.

Здобуті знання та уміння забезпечують формування таких **компетентностей**, зокрема:

Інтегральна компетентність:

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань із теорії, історії музики, педагогіки та виконавства й характеризується комплексністю та невідомістю умов.

Загальні компетентності:

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК7. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК9. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК12. Здатність працювати автономно.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.

СК2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.

СК3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

СК4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності теорії та практики музичного мистецтва.

СК5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення в теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

СК7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання в практичній діяльності.

СК8. Здатність здійснювати диригентську діяльність.

СК9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.

СК11. Здатність оперувати професійною термінологією.

СК17. Здатність застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.

СК18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

Програмні результати навчання:

ПРН1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.

ПРН2. Володіти методами та навичками оркестрової та ансамблевої гри (ансамблевого/хорового співу), репетиційної роботи та концертних виступів.

ПРН3. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.

ПРН4. Аналізувати музичні твори з визначенням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.

ПРН5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.

ПРН8. Демонструвати музично-аналітичні навички під час створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

ПРН9. Демонструвати володіння теоретичними та практичними основами інструментування, аранжування музики та композиції, уміння перекладати музичні твори для різних колективів (оркестру, ансамблю, хору).

ПРН10. Володіти базовими знаннями, практичними навичками організаційної та творчої роботи з ансамблевим колективом.

ПРН12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПРН15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

ПРН17. Демонструвати аргументовані знання щодо особливостей музичних стилів різних епох.

Перелік тем

Модуль 1.

- Тема 1. Інструментування як творчий процес.
- Тема 2. Алгоритм створення музичної композиції.
- Тема 3. Музичний інструментарій.
- Тема 4. Гармонія.
- Тема 5. Ритм.
- Тема 6. Супровід.
- Тема 7. Мелодія.
- Тема 8. Лінія басу.
- Тема 9. Алгоритм фінального складання аранжування.

Модуль 2. Диригування

- Тема 1. Історія диригування.
- Тема 2. Теоретичні основи диригування.
- Тема 3. Інтерпретація творів Віденської класичної школи.
- Тема 4. Інтерпретація творів композиторів-романтиків.
- Тема 5. Інтерпретація творів західно-європейських композиторів.
- Тема 6. Інтерпретація творів східно-європейських композиторів.
- Тема 7. Інтерпретація творів українських композиторів.
- Тема 8. Критичний аналіз музичних творів різних композиторів в переробці для рок-груп, естрадно-джазових колективів.

Форми та технології навчання

Теоретичне лекційне навчання, семінарські/практичні заняття та самостійна робота, есе, презентація. З навчальної дисципліни передбачені наступні види самостійної роботи здобувача вищої освіти: ознайомлення з методичною літературою; тезисне конспектування ключових питань лекцій, вивчення конспекту лекцій; письмові завдання; поглиблене вивчення науково-методичної літератури, аудіо та відеофіксацій виконання запропонованих практичних завдань.

Навчальні ресурси

Для забезпечення освітнього процесу використовується фонд бібліотеки ХНУМ імені І.П. Котляревського, аудіо та відео записи, методична література. Для проведення дистанційних занять використовуються безкоштовні інтернет платформи.

Система оцінювання

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Кількість балів	Національна шкала	ECTS шкала
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно	FX
1–34	Незадовільно	F

Критерії оцінювання знань здобувачів

Сума балів	Шкала ECTS	Національна система	Визначення
90-100	A	відмінно	<p>Здобувач повно та ґрунтовно засвоїв всі теми навчальної програми, вміє вільно та самостійно викласти зміст всіх питань програми навчальної дисципліни, розуміє її значення для своєї професійної підготовки, повністю виконав усі завдання кожної теми та поточного модульного контролю в цілому. Вітається уміння логічно вибудовувати і розкривати зміст вивченого, вміння аргументувати свої висновки.</p> <p>Позитивно оцінюється відповідь, яка виявляє міцні знання і глибоке розуміння предмета, вільне володіння професійними термінами. На оцінку "відмінно" заслуговує здобувач, який виявив всебічні, систематичні та глибокі знання, здатність самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, ознайомлений з основною та додатковою літературою. В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань. Брав участь в олімпіадах, конкурсах, конференціях.</p>
82-89	B	добре	<p>Здобувач недостатньо повно засвоїв окремі питання навчальної програми. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни, виконав завдання кожної теми та модульного поточного контролю в цілому. Показані добрі знання та уміння пояснювати зміст вивченого матеріалу, користуватися теорією і навичками, добре володіння професійними термінами,</p>

			проте допускаються невеликі неточності у відповіді. Правильно виконані більшість тестових завдань.
75-81	C	добре	Здобувач недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв деякі теми навчальної програми, не вміє самостійно викласти зміст деяких питань програми навчальної дисципліни. Показані добрі знання та вміння пояснювати зміст вивченого матеріалу, користуватися теорією і навичками, володіння професійними термінами, проте допускаються деякі неточності у відповіді. Окремі завдання кожної теми та модульного поточного контролю виконані не повністю.
64-74	D	задовільно	Здобувач засвоїв лише окремі теми навчальної програми. Не вміє вільно та самостійно викласти зміст основних питань навчальної дисципліни, окремі завдання кожної теми модульного контролю не виконані. Є неповні знання основних питань теорії та недостатнє вміння користуватися цими знаннями. Обмежені навички в практичній діяльності. Допускається кілька помилок в змісті відповіді. В цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
60-63	E	задовільно	Здобувач засвоїв лише окремі питання навчальної програми. Не вміє достатньо самостійно викласти зміст більшості питань програми навчальної дисципліни. Недостатнє вільне володіння професійними термінами. Низка недоліків в композиції та мові відповіді, які не відповідають рівню знань для даного здобувача. Виконав лише окремі завдання кожної теми та модульного контролю в цілому.
35-59	FX	незадовільно	Здобувач не засвоїв більшості тем навчальної програми, не вміє викласти зміст більшості основних питань навчальної дисципліни. Не виконав більшості завдань кожної теми та модульного контролю в цілому. Виявляє незнання існуючих питань змісту вивченого матеріалу, невміння пояснювати отримані знання, розкрити зміст вивченого. Незнання елементарних понять. Слабке володіння мовою, бідність виразних засобів мови. Оцінку

			"незадовільно" ставлять здобувачу, у знання якого є прогалини, який припустився принципових помилок у виконанні передбачених програмою завдань, який неспроможний продовжити навчання чи приступити до професійної діяльності після закінчення вищого навчального закладу без додаткових занять з відповідної дисципліни.
1-34	F	незадовільно	Не засвоїв навчальної програми, не вмів викласти зміст кожної теми навчальної дисципліни, не виконав модульного контролю. Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися здобувачам освіти з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається участь здобувачів у міжнародних та вітчизняних наукових конференціях, конкурсах творчих робіт, круглих столах, мистецьких конкурсах та фестивалях, відвідування культурно-мистецьких заходів тощо.

Політика навчальної дисципліни

Викладання дисципліни відповідає вимогам Положення Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського «Про академічну доброчесність» та «Кодексу академічної доброчесності Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського» .

Рекомендовані джерела:

Інструментування, аранжування

1. Грищенко В. Композиція та комп'ютерне аранжування. Київ : НАКККіМ, 2016. 500 с.
2. Олійник В. Основи комп'ютерного аранжування музичних творів з використанням програми Cubase SX3. Кам'янець-Подільський : Абетка, 2006. 87 с.

Диригування

1. Доронюк В. Курс техніки диригування. Івано-Франківськ : Прикарпат. ун-т ім. В. Стефаника, 2004. 292 с.
2. Євсеєнко О. Організація самостійної роботи студентів на початковому етапі навчання в класі диригування. Луганськ : Альма-матер, 2006. 69 с.
3. Основи техніки диригування / Ж. Володченко та ін. Ніжин : НДПУ, 2000. 94 с.
4. Откидач В. Історія та теоретичні основи диригування : навч.-метод. посіб. для самостійного вивчення дисципліни. Харків : Форт, 2014. 134 с.
5. Постой Г. Естрадно-джазовий оркестр : теорія та практика. Київ : Ліра-К,

2017. 147 с.

6. Шеметов П. Школа концертно-дирижерського мистецтва. Харків : Лівий берег, 2004. 302 с.

Рекомендовані інтернет-ресурси:

1. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського
2. <http://www.info-library.com.ua> – Електронна бібліотека – підручники
3. <https://korolenko.kharkov.com> – Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка
4. <http://repo.num.kharkiv.ua:999/elcat/alog> – електронний каталог ХНУМ ім. І.П. Котляревського
5. <http://lib-hdak.in.ua> – бібліотека Харківської державної академії культури
6. <http://library.nakkim.edu.ua> – електронний каталог Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв